

Vzhodno od Kamnika, ob potoku Nevljica, se razteza kakih 25 km dolga dolina z imenom Tuhinjska dolina. Po tej pelje cesta iz Kamnika na Motnik, Vransko in dalje v Celje.

V Tuhinju so sledeče občine:

Sela, Šmartno in Zgornji Tuhinj; na gričevju jugovzhodno od Kamnika in ob vhodu v to dolino pa se razprostira hribovska občina *Vranja peč*.

V tem delu Slovenije, ki je bil zaseden od Nemcev, ni bilo nikjer kake „Bele garde“, nobene Vaške straže in nikakih slovenskih domobrancev niti najmanjšega oboroženega odpora proti komunističnim bandam in vendar so komunisti v tem delu Slovenije skoro še strahotneje pobijali nedolžne ljudi kot drugod.

Vsled komunističnega nasilja se je iz vse te doline rešilo le nekaj malega mož in fantov in so odšli drugam k slovenskim domobrancem. Od teh je bilo vrnjenih iz Vetrinja 5 in izmed teh so komunisti po groznih mukah umorili tri, 2 še ne 18 let stara fanta pa so nato po dolgem mučenju komaj malo živa poslali domov, kamor sta prišla vsa ranjena in pretepena ter sestradana, da sta bila bolj podobna mrličem kot živemu človeku.

Malokje se je tako očitvidno pokazala *zveza med nemškimi nacisti in slovenskimi komunisti* kot ravno v Tuhinjski dolini, kjer so gestapovci in komunistični banditi sporazumno pobijali nesrečno slovensko prebivalstvo, kjer so pokvarjeni ljudje prehajali iz gestapovske službe v komunistične tolpe in kjer so Nemci dobavljali komunističnim tolпам orožje in municijo za pobijanje slovenskega naroda.

Tuhinjska dolina spada pod okrajno glavarstvo Kamnik. Vodilni Nemci v Kamniku in vodilni komunisti v tem okraju so imeli redne sestanke v kraljevi lovski koči v Kamniški Bistrici, kjer so se dogovarjali o načrtnem pobijanju slovenskih nacionalistov, ki so bili nasprotniki nemškega nacizma in komunizma.

O vsem tem pričajo sledeče izjave priči:

Že v IV. zvezku brošur „Rdeča zver, pijana krvi“ v opisu partizanskega napada na domobranksko postojanko v *Lahovčah pri Cerkljah* na Gorenjskem je bilo jasno dokazano na podlagi izjav zanes-

ljivih prič in dokumentov, da so komunistični partizani dogovorno z nemškim vodstvom in z njegovo pomočjo napadli to postojanko. Za ta napad so namreč prejele komunistične tolpe posojeno orožje, zlasti strojnice, od nemške komande v Kamniku.

Po napadu in begu Titovih partizanov so pobrali četniki in domobranci zapuščeno orožje in so na podlagi seznamov, ki so ga imeli v rokah, in številke na tem orožju točno ugotovili, da je to orožje last nemške žandarmerijske posadke v Kamniku. Ko je šla nato deputacija domobrancev k nemškemu komandantu v Kamnik in mu predložila dokaze o tem, ta niti ni tajil tega, da je res posodil to orožje komunistom, nahrulil pa je deputacijo, da se ona nima nič vtikati v to zadevo. Član deputacije je na razpolago kot priča, tudi seznam dotičnega orožja je še shranjen.

Da so nacisti dobavljali orožje titovcem, pričajo tudi ujeti partizani, kakor je navedeno v zapisniku Markoviča Janeza.

O vsem tem pa naj govore zapisniki!

Podpisani *Janko Glavan*, doma iz kamniške občine v Sloveniji, ne morem nastopiti s svojim pravim imenom, ker se upravičeno bojim, da bi se komunisti v domovini maščevali nad mojimi bližnjimi sorodniki, če bi vedeli, da sem jaz podal to izjavo. Pripravljen pa sem nastopiti kot priča pred vsako oblastjo, ki bi mi zagotovila, da ostane moje ime tajno, dokler bo v Jugoslaviji na krmilu komunistični režim.

Med nemško okupacijo sem bival v Ljubljani kot begunec in sem se seveda zanimal za razmere v Kamniku. Od zanesljivih prič, ki so bile doma iz Kamnika, sem zvedel, da so imeli vodilni nacisti v Kamniku tesne zveze z vodilnimi komunisti iz kamniškega okraja. Od več strani sem slišal, da so imeli vodilni nacisti skupne sestanke v *Kamniški Bistrici v lovski koči pokojnega kralja Aleksandra* z vodilnimi komunisti, kjer so se dogovarjali o skupnem uničevanju protikomunistov. O tesni povezanosti med komunisti in nacisti pričajo tudi sledeči javno znani dogodki:

V Kamniku je stanoval namestnik nemškega gauleiterja *dr. Doujak*. Ta se je vozil pogosto skozi vse leto iz Kamnika v Ljubljano s svojim avtomobilom, a ga komunistični partizani niso nikdar napadli, dočim so na isti cesti postrelili mnogo drugih svojih žrtev.

V Kamniku so Nemci postavili za mestnega župana *barona Rechbacha*, ki je bil že v kraljevi Jugoslaviji član nemške pete kolone in je kot tak deloval za nacistе. Kljub temu, da je bilo javno znano, da je bil Rechbach nacist in član pete kolone, mu niso komunisti nikdar naredili nič žalega. Tudi ta je prihajal na skupne sestanke s komunisti v kraljevo lovsko kočо.

O poboju 17 odličnih kamniških meščanov, med katerimi sta bila tudi *dr. Franc Vidic* in zdravnik *dr. Julij Polec*, sem zvedel od popolnoma zanesljive priče iz Kamnika sledeče:

V Kamniku so imeli komunisti svoj odbor Osvobodilne fronte. Ker je bil ta sestavljen iz samih komunistov, ni imel nobenega vpliva na meščane in okoliško prebivalstvo, ki je odklanjalo komuni-

zem. Vsled tega so nekoč sklicali vodilni komunisti v Kamniku sestanek vplivnih meščanov, kjer so navzočim razložili, da njim ni za oblast, marveč le za osvoboditev izpod okupatorske oblasti. Predlagali so, naj se sestavi poseben osvobodilni odbor, ki naj ga meščani izvolijo iz oseb, ki jim zaupajo, komunistov pa naj ne bo v tem odboru, da ne bodo ljudje mislili, da gre komunistom za oblast. Meščani so res nato izvolili nekak osvobodilni odbor iz samih uglednih meščanov, med katerimi sta bila tudi dr. Franc Vidic, vladni svetnik, in dr. Julij Polec, zdravnik. Ta odbor naj bi dajal pametne nasvete za osvobodilno delo in naj bi nastopil ter prevzel oblast v mestu, ko bo okupator zapustil Kamnik. Ta osvobodilni odbor je imel pogosto svoje seje, o katerih so celo vodili zapisnik.

Nemci pa so bili o delovanju tega odbora točno obveščeni od komunistov, ki so tudi prihajali kot opazovalci k sejam tega odbora.

Ko sem o vsem tem izvedel v Ljubljano, sem opozoril osebo, ki je imela brata v tem kamniškem osvobodilnem odboru, naj vendar posvari svojega brata in druge, naj bodo previdni, ker vse čaka gotova smrt, če za vse to izve Gestapo. Ta mi je nato čez čas povedal, da je izvršil moje opozorilo, da pa je prejel iz Kamnika sledeči odgovor: „Res je; da mi te posle vršimo, pa nimamo prav nobene bojazni, ker se nas Nemci bojé. Vi v Ljubljani nimate niti pojma ne, kaj se pravi vršiti osvobodilno borbo, to vemo mi sami, ki smo na terenu.”

L. 1943 je bil od komunistov ustreljen v Št. Vidu nad Ljubljano od Nemcev nastavljeni župan.

Takoj po njegovem umoru so gestapovci dobili v neki tovarni v Medvodah v roke „dokaze”, da je s tem umorom v zvezi osvobodilni odbor v Kamniku, katerega seznam članov so tudi tam dobili v roke. V dotični tovarni je bilo zaposlenih tudi več komunistov iz Kamnika... Bilo je očitno, da so komunisti nacistom vse to izdali in podtaknili imenik članov tega odbora in te označili kot krivce umora šentviškega župana. Zaradi tega so nacisti aretirali vse člane osvobodilnega odbora v Kamniku in jih odvedli v zapore v Begunje, kjer so jih dolgo zasliševali in silno mučili. Končno so vse protikomuniste določili za ustrelitev kot talce.

O umoru teh 17 talcev iz Kamnika mi je nato pravil v Ljubljani moj znanec in očevidec pokojni Zaletel Franc iz Št. Vida. Ta je skrivaj iz bližine opazoval vso eksekucijo in mi o njej pravil sledeče:

„Vse te žrtve so Nemci pripeljali v Št. Vid nad Ljubljano na tovornem avtomobilu, zvezane z žico po dva in dva, vse okrvavljene, zabuhle in pretepeane. Popolnoma brezčutno in plaho so ti reveži gledali okrog sebe, nihče ni črnil besedice, dasi sem videl, da odpirajo

svoja usta, kakor da bi hoteli nekaj povedati. Baje so vsem Nemci prej dali neko injekcijo, ki jim je vzela glas, da niso mogli vpiti in ne govoriti. Na travniku v Št. Vidu pod gozdom so jih postavili, postrelili in nato neznano kam odpeljali.”

„Mene” — tako je nadaljeval Zaletel — „je ta strašni prizor tako pretresel, da sem se takoj odločil, da grem v gozd, kjer sem vedel, da se nahajajo komunisti, da jih pregovorim, naj vendar prenehajo s takimi dejanji, ko nato Nemci za eno barabo postrele 15 do 20 poštenih ljudi. Nabasal sem poln nahrbtnik klobas in žganja ter se napotil v gozd do partizanov, katere sem večinoma poznal.

V gozdu nad Št. Vidom sem jim vse to izročil. Nato sem jih pa tako nagovoril: „Fantje, videl sem, kako strašne smrti je umrlo 17 nedolžnih ljudi za enega. Kam bo to prišlo? Katerih bo sedaj prej zmanjkalo, če bomo izgubili toliko ljudi za enega Nemca? Nehajmo s tem.”

Komandant komunističnih partizanov, ki sem ga osebno dobro poznal, se mi je cinično nasmehnil ter dejal:

„Tovariš, nikar se ne razburjaj nad tem dogodkom. Od teh ljudi ni bil nihče naš in jih ni prav nič škoda. Če bi jih sedaj Nemci ne pobili, bi jih pa mi morali pozneje.”

Te besede so me tako osupnile in pretresle, da so se mi pričele noge kar tresti, ker so mi bile jasen dokaz, da je bilo vse to storjeno po njihovem načrtu, da so se znebili s pomočjo Nemcev tistih oseb, za katere so vedeli, da bi tudi pozneje ne bili nikdar za komunizem.

Ko je komunistični komandant videl mojo zadrego in osuplost, pa nikar ne misli, da si ti varen zaradi tega, ker nam nosiš sem razpa nikdar ne misli, da si ti varen zaradi tega, ker nam nosiš sem razne stvari, tudi tebi se kaj takega lahko pripeti.”

Nato sem brž pograbil svoj prazen nahrbtnik in jo odkuril iz tega hudičevega brloga.”

Cleveland, dne 25. aprila 1954.

Janko Glavan, l. r.

Oseba, ki je podpisala pričujočo izjavo, je meni osebno dobro znana, njeno poročilo s pravim imenom je shranjeno v arhivu.

M. Škerbec, l. r.